

La ventana de la UJI

Reaprendre en la universidad digital

L'analfabetisme del segle XXI seria no poder aprendre, desaprendre i reaprendre

FRANCESC Esteve*

Vivim dies incerts, temps especialment líquids, utilitzant l'expressió de **Zygmunt Bauman**. Unes setmanes que, en el millor dels casos, *simplement* han capgirat la rutina diària i on, envaits per nombroses notícies, hem vist grans exemples de solidaritat, empatia i responsabilitat col·lectiva. Per descomptat, les universitats no són alienes a aquesta realitat. En temps rècord hem engegat mecanismes per a afrontar aquesta situació d'emergència i, entre altres, transformar la docència a una modalitat no presencial.

La Universitat Jaume I ha experimentat aquesta transformació digital des de la seua creació. Abans d'aquesta situació d'alarma, quasi totes les assignatures de grau i màster tenien suport en línia mitjançant l'Aula Virtual. Les tecnologies digitals han transformat la investigació, modificant com es genera el coneixement, amb eines com, per exemple, la revolució de les dades i la intel·ligència artificial. S'ha fet un gran esforç per ampliar la relació amb els usuaris i usuàries dels serveis en un món cada vegada més global i interconnectat, com ara l'administració electrònica o la generalització de les eines digitals al núvol.

Per descomptat, també hem detectat reptes. Fer la docència en línia no només sig-

nifica fer classe per videoconferència o enviar documents, sinó que implica repensar molts processos. També superar una triple bretxa digital. En primer lloc, una bretxa d'accés a la tecnologia, per tal que ningú es quede sense accés a l'educació, en aquest cas universitària, per falta de recursos. En segon lloc, una bretxa actitudinal envers les tecnologies. L'ús de la tecnologia no és qüestió d'edat, com bé demostren en la Universitat per a Majors. I, finalment, una bretxa de formació, una bretxa relacionada amb la competència digital.

La competència digital és el conjunt de coneixements, habilitats i actituds necessàries per a resoldre problemes, comunicar-nos o crear productes amb eines digitals d'una manera eficaç, crítica, ètica i innovadora. Segons la Comissió Europea, és una de les competències clau. Moltes de les tasques que aquests dies fem tenen a veure amb aquesta competència digital, des de filtrar i compartir la informació que ens arriba, fer videoconferències o fer gestions amb el certificat digital. I, d'una manera molt semblant, ho estem vivint a la Universitat on, mitjançant el teletreball, es fan reunions virtuals i gestions electròniques, atenció psicològica a distància o, fins i tot, s'imprimeixen peces en 3D per a fabricar productes sanitaris contra la covid-19.

Aquesta competència digital encara resulta més fonamental en el cas del professorat perquè ha d'integrar la tecnologia en la docència. És a dir, ha de saber crear recursos digitals per a les seues classes, dissen-

yar situacions d'ensenyament i aprenentatge enriquides per les tecnologies, crear un espai de comunicació i interacció amb el seu estudiantat, i utilitzar-ho tot adequadament per a tutoritzar i avaluar el seu aprenentatge. Tot un repte del qual també estem veient exemples aquests dies.

Una de les apostes de l'equip de direcció de l'UJI, i en especial de la rectora, és l'impuls digital. En 2019 vam posar en marxa un procés de diagnòsi i disseny del que anomenem Pla UJI Digital. Es tracta d'una estratègia elaborada amb més d'un centenar de membres de la comunitat universitària, i amb l'anàlisi de les tendències internacionals, que va ser aprovada uns dies abans d'aquesta situació d'emergència. Entre d'altres, aquest Pla conté una sèrie d'accions per tal d'implicar la comunitat universitària en la millora contínua de la seua competència digital i impulsar la docència en línia. Accions que s'han vist accelerades ara i en les quals continuarem treballant, una vegada se supere la crisi.

Alvin Toffler, en el seu llibre *Future Shock* escrit als anys 70, mencionava que l'analfabetisme d'aquest segle XXI no seria no saber llegir ni escriure, sinó no poder aprendre, desaprendre i reaprendre. Sens dubte, en aquestes setmanes tots i totes hem hagut d'aprendre, desaprendre i reaprendre, d'una manera intensa i compartida, en un món totalment digital. També les universitats. ≡

*Comissionat de la Rectora per a l'Impuls Digital